

MAGYARÁG

1939. August 12
VIII. No. 223

I lei

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDÉNE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felelős szerkesztő:
Dr. ZOLTÁN JENŐ

Bejegyeztve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul Viteazul 4.

FRANCIAORSZÁG megerősítette határait

(Páris.) A Havas ügynökség jelenti: A nemzetközi helyzet feszült voltára való tekintettel a francia katonai hatóságok biztonsági intézkedéseket rendeltek el. Többek között a luxemburgi határzónákban elhelyezett csapatokat megerősítették. Augusztus végén az Ardennes-hegységben nagy hegyivadász-hadgyakorlatok lesznek, amelyek lehetővé teszik az itteni határvidéken elhelyezett korábbi csapatok létszámának megerősítését és fejlődését. Ugyancsak rövidesen megkezdik a szükséges védelmi művek építését is a nyugati határ luxemburgi szakaszán.

Japán már végleg lecsatlakozott a tengelyhatalmakhoz?

(Tokió, aug. 10.) Az United Press jelentése szerint a japán főváros politikai köreiből nyíltan beszélnek, hogy a szűkebb-körű miniszteri értekezlet öt tagja közül négyen a tengelyhatalmakkal kötendő katonai szövetség ellen foglaltak állást. Az értekezlet különben nem hozott semmiféle döntést.

Szabadlábba helyezték a danzigi lengyel vámírsziet

(Danzig.) Lipinszky lengyel vámbiztos, akit mint ismeretes a danzigi törvényszék 18 havi fogházra ítelt, a német hatóságok szabadon engedték. A lengyel vámbiztos már vissza is tért Lengyelországba.

Cvetkovits olaszország útja

(Róma.) Az olasz munkásszövetség meghívására Cvetkovits jugoszláv miniszterelnök a közeljövőben Rómába és Velencébe látogat el. Mint ismeretes Cvetkovits a Jugorasz-nak a jugoszláviai munkásszövetségnek az elnöke.

A spanyol kormány még nem alakult meg

(Madrid.) Az új spanyol kormány összetétele még mindig nem ismeretes. Hivatalos helyen mindössze annyit közölték, hogy a miniszterelnökséget Franco ragadja magához. Ez azért történik, mert Franco akarja, hogy más szemé-

lyek kinevezése folytán azt a látszatot keltsék, hogy ez, vagy nemzeti irány folytonosságának biztosítását jelenti.

Churchill beszéde Amerikában

(London.) Winston Churchill, aki a londoni rádióban az Egyesült Államok hallgatóinak beszélt a következőket mondotta:
— Egész Európa, sőt az egész világ felett rémült hallgatás uralkodik s ezt csak a japán bombák tompa dörrenése szakítja meg, amelyek kínai városokra és egyetemekre, angol és amerikai hajókra esnek. Az a csend, amely most Európát megüli, az aggódo várakozás, sok államban pedig a félelem csöndje.

— Több, mint kétmillió német katonát hívtak fegyverbe és több, mint egymillió olasz katona vesz részt a hadgyakorlatokon, ugyanúgy, mint az elmúlt év ismeretes eseménye küszöbén. A nemzeti szocialisták azt állítják, hogy Németország bekerítésére törekcsenek a demokrata államok, noha ők maguk voltak azok, akik bekerítették magukat azzal, hogy szomszédait állandóan a kö-

vetkező aggasztó kérdés elé állították: ki lesz az, akit elsőnek fognak megtámadni.

Van egy ember, aki egy nap alatt kiküszöbölhetné azt a félelmet, amely a világ fölött sötétedik. Ha Hitler nem csinál háborút, akkor nem lesz háború, mivel senki sem gondol soha arra, hogy a harmadik birodalmat megtámadja.

— Ha Németország meg akarja szerezni annak a tudatnak a biztonságát, hogy szom-

„A tengely a szívek egyesülése!” -- mondotta Göbbels Velencében

(Velence.) A szabadfoglalkozásuk gyűlésén Göbbels német propagandaügyi miniszter beszédet mondott, amelynek során többek között ezeket a kijelentéseket tette:

— A tengely a szívek egyesülését jelenti. Két népnek azonos forradalmából jött létre.

szédai részéről nem éri támadás, nem kell egyebet tennie, mint ennek az aggodalmának kifejezést adnia és megkapja erre a legteljesebb biztosítékat, a Népszövetség alapelveinek értelmé szerint.

— Minden erőnkkel küzdünk azért, hogy a népek közötti kapcsolatokat átszervezzük és végetvethessünk ennek a rettenetes örületnek és egyben lehetővé tegyük, hogy a világ termelő és alkotó erői ismét munkába lépjenek. Ki kell harcolnunk annak a biztosítását, hogy az emberiség sorsa ne legyen egyetlen ember szeszélyének vagy gyengéjének a függvénye.

(London.) A Távolkeletről érkező jelentések szerint az angol-japán tárgyalások japán küldötteinek vezetője Cato kijelentette, hogy a tietsini kérdésben Angliának közvetlenül Japánnal kell tanácskoznia és Anglia magatartása nem befolyásolható ebben a kérdésben egy harmadik nagyhatalom által. Cato tiltakozott az ellen, hogy Anglia magatartásával huzza-halassza a tárgyalások folytatását. Cato azzal fenyegetődik, hogy amennyiben két napon belül az angol megbízottak a tárgyalásokat nem folytatják tovább, úgy a tietsini japán hatósági személyek oaladéktalanul visszautaznak Tientsinbe.

Göbbels ezután utalt arra, hogy az olasz és német népet évszázados kulturközösség csatolja egymáshoz s így annak a szövetségnek, amely a két nép között létrejött, rendkívüli politikai, gazdasági és katonai jelentősége van.

Mussolinit szivroham érte?

(Róma.) Az olasz lapok 24 óra óta hevesen támadják az egyik amerikai távirati ügynökséget, mely Mussolinivel kapcsolatban feltűnő hírt repített világgá. Az amerikai hírlapügynökség szerint ugyanis Mussolini azért távozott el ol-

sürgösen a hadgyakorlatok színteréről, mert veszedelmes szivrohamot kapott. A Ducet repülőgépen kellett Rómába szállítani és itt azonnal gondos orvosi ápolás alá vették. Az olasz lapok erőlesen cáfolják ezt a hírt és azt állítják, hogy az minden alapot nélkülöz, mi-

után a Duce kedden megjelent a Carmen előadásán. Római amerikai körök viszont megjegyzik, hogy az illető amerikai távirati ügynökség a legjobb helyről szerezte be információit és azokat továbbra is fenntartja.

Gyermekei állítása szerint a teknő vizébe fojtotta férjét a vendéglősné

(Ujvidék.) Gyanus haláleset tartja izgalomban Szrbobrán község lakosságát. Tegnap délután 5 órakor hirtelen elhunyt Pelvai Márton ismert szrbobráni vendéglős.

A vendéglős a nagy meleg miatt elhatározta, hogy megfürdik. Az udvarra ment, ahol megtöltötte vízzel a teknőt és belefeküdt. Egy ideig behallatszott a vendéglőbe is Pelvai csapkodása a vízben, de aztán egyszerre csend lett.

Néhány perc múlva bejött a

vendéglőbe Pelvainé és jajveszékelve mondta, hogy férje valószínűleg belefulladt a teknő vizébe. A vendéglős fiai azonnal kirohantak az udvarra ahol megdöbbenve látták, hogy apjuk az alig kétarasnyi vízben arccal lefelé feküdt. Mire kivonszolták a vízből, már nem volt benne élet.

A csendőrség a rejtélyes haláleset ügyében megindította a nyomozást. Általános megdöbbenést keltett az elhunyt vendéglős fiainak vallomása, akik

anyjukat vádolják meg azzal, hogy férjét belefojtotta a teknő vizébe.

A fiúk elmondották, hogy szüleik igen rosszul éltek. Apjuk szerette az italt és sokat sündörgött a korcsmában alkal mazott énekesnők körül, ami annyira elkeserítette családi életüket, hogy az asszony nem egyszer megfenyegette férjét, sőt tetteleg is bántalmazta.

Pálvainé kétségbeesetten tagad.

Hasonlóképpen tartoznak jelentkezni mindazok, akiknek sárgaszínű, sürgős behívóparancsuk van, a következő pecséttel: „D. U. 1.”

Végül tartoznak ugyancsak augusztus 15-én jelentkezni mindazok, akiknek sárgaszínű, sürgős behívóparancsuk van a következő pecséttel: „A. U. 1.”

Ez a közlemény kifüggesztendő a községházakon, csendőrségeken, rendőrségeken és hadkiegészítő parancsnokságokon és közlendő a sajtóban augusztus 10 és 15 között mindennap.

Egy elveszett kúcs miatt kétszázötven utas nem szállhatott partra egy svéd gőzösről

(Stockholm.) Heves jelenetek játszódtak le az Estonia gőzös fedélzetén, amely kétszázötven utassal Stockholm kikötőjébe érkezett. Amikor a hajó befutott a kikötőbe, vámőrök jöttek néhány rendőr kíséretében a fedélzetre és kijelentették, hogy további intézkedésig senki sem hagyhatja el a hajót. Az utasok nemsokára nyugtalankodni kezdtek az érthetetlen várakozás miatt és sokan, akik sürgősen tovább szerettek volna utazni, heves jeleneteket rendeztek a vámtisztviselők előtt. A rangidős vámtisztviselő végre sok faggatás után bevallotta, hogy azért nem ejthetik meg a vámvizsgálatot, mert a szabályzat szerint az utasok holmiját a vámépületben kell átvizsgálni, annak a kulcsa pedig elveszett. Elképzelhető az utasok felháborodása, amellyel ezt a magyarázatot fogadták. Arra a kérdésre, hogy miért nem hívtak lakatost a vámház ajtajának kinyitására, a vámtisztviselő kijelentette, hogy vasárnap lévén, nem sikerült lakatost találniok. Az elkeseredett utasok erre feljelentették a stockholmi vámhivatalt és kártérítést követelnek a megvárakoztatásért.

Lelőlték a szökevény fegyenceket

(Brassó.) Merész szökési kísérlet történt tegnap a brassói fogházból. Kánya János és János Ferenc fegyencek büntetésük részleges kitöltése után elhatározták, hogy megszöknek. Igen jól ismerték a fogház tervrajzát. Megkerülték a körzetükbe tartozó öröket, majd átugrották a fogházudvar kerítését. Ugrás közben János Ferenc lábát törte. Erre az örök megneszelték a két fegyenc szökését és a futásnak eredt Kánya után lőttek. Az egyik golyó eltalálta és így mindkettőjüket súlyos állapotban szállították kórházba. Valószínű, hogy a lelőtt Kánya nem marad életben.

Különös küldemény a pozsonyi rendőrségen

Egy talált koponya alapján akarnak fényt deríteni egy 12 év előtti bűntényre

(Pozsony.) Ma délelőtt érdekes küldemény érkezett a pozsonyi rendőrigazgatóságra a garamkovácsi csendőrségtől. — Egy doboz volt ez, amelyet, amikor kibontottak, nagy megdöbbenéssel nézték a rendőrtisztviselők. A dobozban ugyan is emberi koponya volt. — A csendőrség a különös lelethez átiratot is mellékel, amely szerint a koponyát az Aranyosmárot mellett lévő Nemce község határában találták egy fatönkön a favágók. A csendőrség feltevése az, hogy a koponya Szedlacsek Pál volt garamszentkereszti főerdőkerülő feje. A főerdőkerülő ugyanis még 12 évvel ezelőtt, 1927 október 8-án reggel 7 órakor eltávozott hazulról azzal, hogy szokásos szolgálati útjára indul. Azóta sem tért vissza. Akkoriban családja feljelentésére nyomozást indítottak, azonban a főerdőkerülő nem került elő és a holttestét seholsem találták meg. Már akkor valószínűnek látszott, hogy Szedlacseket valamelyik haragosa, talán egy orvvadász, eltette láb alól az erdőben. Szedlacsek 67 éves ember volt és özvegyén kívül több gyermek maradt utána. A személyleírás szerint a főerdész középtermetű, hosszukásarcú, magashomloku ember volt, kissé ferdenövésű homlokkal. A most talált koponyán észre lehet venni az ütés nyomát és a csendőrség azért küldötte Pozsonyba, hogy azt az egyetemi orvosi fakultásnak adják ki megvizsgálás céljából. Ettől remélik, hogy a titokzatos esetben 12 év után végre fényt derül. A csendőrség feltevése szerint a tettes, aki áldo-

zatát valamilyen kemény tárggyal leütötte, később, amikor a koponyát odahelyezte egy falhoz, a holttest már oszlásnak indult, visszatért a helyszínre és a koponyát odahelyezte egy falhoz.

Ha két leány szeret egy fiut

Előbb denaturált szeszt ivott a két boldogtalan cseléd, majd az egyik leugrott a harmadik emeletről

(Bucuresti.) Különös szerelmi dráma játszódott le tegnap a fővárosban a Serban Voda uton Elena Andrei és Maria Pana 18 éves háztartásbeli alkalmazottak denaturált szeszt ittak öngyilkossági szándékból. Az öngyilkosok azonban retentő fájdalomukban segítségért kiáltottak és néhány perc múlva a mentők már be is szállították őket a kórházba, ahol gyomormosást alkalmaztak rajtuk, mégpedig olyan sikerrel, hogy néhány óra múlva már el is hagyhatták a kórházat. A két leány öngyilkosságának

oka az volt, hogy mindketten egy fiuba voltak szerelmesek és egyik sem volt hajlandó a másik javára lemondani szerelméről.

Mikor a kórházból hazatértek, annyira letörtek voltak, hogy senki sem gondolt arra, hogy újabb öngyilkossági kísérletre sor kerülhet. Alig értek azonban a ház harmadik emeletén lévő szobájukba, Elena Andrei kivetette magát az ablakon. Koponyaalapi törést szenvedett és mire a mentők a kórházhoz értek vele, már meghalt.

Kiknek kell bevonulni augusztus 15-én

(Bucuresti.) A nagyvezérkar közleménye: A nagyvezérkar elhatározta, hogy ideiglenes hadgyakorlatokra való előkészítés céljából augusztus és szeptember hónap folyamán azokon kívül, akik egyéni zöldszínű behívót kapnak, augusztus 15-re csak a sárga színű sürgős behívó „ordin de chemare urgenta” T. 1.”

tulajdonosai és pedig a következők tartoznak bevonulni:

Mindazon tisztek, altisztek és közkatonák, akiknek sárga színű sürgős jelzésű, kétesillagos behívóparancsuk van és azon a következő pecsétet valamelyike: „A. T. 1.” „B. T. 1.” „C. S. 1.” „C. T. 1.” „D. 1.”

I. R. A.

Az ir szabadságharcról a Londonban robbano bombák g

Egy szabadságharcos szervező története, amelyet a németek pénzelnék és a saját népe törvényen kívül helyez

Az angol rendőrségnek — az angol rendőrségnek — sok dolga volt az elmúlt napokban. At kellett kutatni néhány száz házat, — tartóztatni mindazokat, — akik abba a gyanuba keveredtek, hogy részesei az „ir köztársasági hadseregnek”, — vagy kapcsolatot tartanak fenn az angol rendőrségnek —

A londoni képviselőházat, — és a lordok házat elzárták a nagyközönség elől a bombák-tól való félelem miatt. Aki a vasúti ruhátárban akar hagy ni egy bőröndöt, annak előbb ki kell nyitnia azt, hogy bizonyítsa hogy nincs benne pokol gép. Aki az uccán bőröndöt visz kiteszi magát annak, — hogy bármelyik rendőr leállíthatja, igazoltathatja és kikutathatja a bőröndöt

És a nagyközönség csodálkozva kérde: „Mit jelent hát mindez? Hiszen halottunk terroristákról olyan országokban ahol a szabadság teljesen elűnt. De Anglia szabad ország. Azt mondhatod, amit akarsz és ahogy akarsz. Hát akkor miért dobálnak annyi bombát?”

Mért terroristák az irek?

Mindezek mellett még azt sem értik az emberek, hogy éppen az irek terroristák. Hiszen néhány év óta szabad államuk van, amelyben önmaguk kormányozzák magukat. Az angol király iránti hűségüket eltöltötték és országukat „Eire”-nek keresztelték ezzel is doku mentálva hogy függetlenek Angliától. És senki sem próbálta mindezt megakadályozni.

Ha van ugyan még valaki, aki még valami elintézni való Angliával igazán nem lehet. És főleg és elsősorban, hát mi az ir hadsereg? Nem Eire hadserege, sőt mi több, — Ugyálszik Eire kormánya nem nagyon rokonszenvez vele.

A kétféle ir nép

Hogy ezekre a kérdésekre tudjunk, néhány évet vissza kell lapoznunk a törtélelem könyvében. A világháboru elején Írország része volt Egyesült királyságnak. Képviselőket küldött a westminsteri parlamentbe és ezek meg lehetőszen zajosan védelmezték az ir parasztok érdekeit.

Viktória királynő Angliája irizen sokat hallhatott az ir munkásszólásról és a ir köztársasági hadseregéről néhányan úgy

hitték, hogy ha meg lenne saját parlamentjük Dublinban, ahelyett, hogy Londonba kellene jönniük úgy ezek a szenvedések megszűnnének. Az angoloknak viszont meg semmi kifogásuk sem volt az ellen, hogy az ir képviselők Dublinban összeüljenek és hajlandók voltak megadni a „Home-Rule-t” az önkormányzatot. — Azonban egy nehézség állt fenn Írország északi részének — a mai Ulsternek — lakossága protenstáns volt és élet felfogásuk merőben különbözött a déliországi katolikusokétól.

Ezek a protenstánsok úgy

Egy nemlétező állam hadserege

A háboru alatt megkezdődött a zavargások korszaka, — amely az 1916 husvétján lezajlott lázadásban érte el csúcspontját. Ekkor a követelések már túlhaladtak az autonómista törekvéseken, teljesen független Írországot akartak. Azt a szervezetet pedig, — amely a guerillaharcot lefolytatta, ir köztársasági hadseregnek (Irish Republican Army) nevezték el, Röviden IRA-nak.

Ez a hadsereg nem visel uniformist. Guerillaharcot folytat mindaddig, amíg egyes vezetői be nem látták, hogyha így folytatják csak elmérgesítik a helyzetet, — Anglia egész erejét latbaveti, ellenük és inkább elfogadták az ir szabad államot dominiumszerű autonómiával és különálló Ulsterrel.

Az IRA sohasem volt az ir szabadállam hadserege, — Egy pánir köztársaság hadserege volt, vagyis egy olyan állam-mé, amely sohasem létezett. A mérsékeltbb vezetők úgy vélték, hogy a jelenlegi statútummal elérték céljukat, a szélsőségesek viszont a leg súlyosabban elítélik a jelenlegi helyzetet. Ezek közé az utóbbi közé tartozott eredetileg De Valera jelenlegi ir miniszterelnök is de ezeknek nagy része is csakhamar ráébredt, — hogy többet elérni ma nem lehet. Kezükbe vették az új állam kormányának vezetését, az IRA-t betiltották és egy időre annak aktivitása a semmi vel lett egyenlő.

Ez volt a helyzet 1932-ben amikor az ir nép vezetőjének választotta De Valerát, aki így módott hozzájutott, hogy általa it békés uton valósíthassa meg. Az IRA, tombolt a lelkességtől. Az eddig években, —

találták hogy egy ir parlamentben ők kisebbségbe kerülnek és nem vár rájuk más szerep, minthogy a katolikus déli irek parancsainak engedelmeskedjenek. És ily módon az élet — mondották — nem ér annyit, hogy végigéljék.

És ez irányú érzéseik annyira erősek voltak, hogy hajlandók lettek fegyvert fogni inkább, minthogy az önálló ir állam felszámolása őket. — Ez volt a helyzet a világháboru kitörése idején, Anglia másfelé volt elfoglalva és az ir nacionalisták elhatározták, — hogy a maguk céljaira kihasználják ezt a kedvező alkalmat

gyülekezett emberek most felvonulásokat rendeztek, toborzó helyiségeket nyitottak.

Azán De Valera is megszokta a reális kormányzást és azt hitte, hogy az IRA is majd csak „megokosodik”. Eirében valósággal a mézeshetek hangulata uralkodott, egy nép mézesheteit élte a szabadsággal.

Lehetőségek és fanfanzmagóriák

De Valera fontos posztion volt, hatalmas felelősséget viselt és számot kellett vetnie a lehetőségekkel. Az IRA vezető sége azonban fűtült a lehetőségekre megvolt a maguk programja, amely a pánir köztársaság megvalósítását követelte és nem elégedtek meg „néhány üres esküszónak az eltörlésével”.

De Valera előtt két dolog ha marosan világossá vált:

- 1) Hogy a kormányi hadsereg új vezetői — mert a régié az ő oldalán álltak — sohasem fognak megokosodni és, hogy
- 2) Kormánya nem tűrheti meg egy idegen vezetés alatt álló hadseregt Írország területén.

A köztársasági hadsereget ismét betiltották, vezetőjét Maurice Twomeyt körözték, végül elfogták és tömlőbe vetették illegális szervezkedésért.

Aztán 1938 tavaszán De Valera Londonban egy egyezményt írt alá, amely a pénzügyi és kereskedelmi problémákat Angliával karöltve oldotta meg és a forradalmárok végleg ráébredt hogy a volt vezér nem forradalmár többé, hanem egy szerű államférfi.

Titkos üléseiken és rejtett gyűléseken új taktikát tettek magukévá. Az angliai köztársasági hadsereg

ményeket kell szétbomlasztani. Ez — gondolták — pánikot kelt az angol közéletben. Valójában az angol közönség a merényletek ideje alatt is megőrizte közmondásos nyugalmát, és tévesnek bizonyult a terroristáknak az az elképzelése, hogy a rémült angol nép maga fogja rá szorítani kormányát, hogy a különálló Ulstert szüntesse meg és egyesítse egész Írországot.

Sean Russel pénzt szerez

De a terror cselekményekhez pénz kell, sok pénz, márpedig a szervezet tagjaitól az összegyűjteni nem lehet. Az új vezér Sean Russel tehát Amerikába utazott s az ottani irektől különböző meetingeken gyűjteni kezdtek. Ezeken a meetingeken aztán megjelentek idegeek is, akik készséggel járultak hozzá egy olyan anyagi támogatáshoz melynek célja nyugtalanságot kelteni Angliában. Felesleges megjegyeznünk, hogy ezek az ir ügyért lelkesedő idegenek németek voltak.

Ez irányban mértékadó Sir Samuel Hoare nagy feltűnést keltő leleplezése, amely a terroristák ugynevezett 8. tervét ismerteti, amely szószerint bevallja, hogy e terv megalkotásában „külföldi szervezetek” is segítettek és amely valósággal „nagyvezérkari technikával” készült el.

A terrorista akciót megdöbentő vakmerőséggel indították be. Halifax lord január második hetében egy „ultimátumot” kapott, amelyben követelik, hogy négy nap alatt vonja vissza az Írországban tartózkodó angol csapatokat. Január 16. A terminus lejárt. Az angol csapatokat nem vonták vissza. És ugyanazon a napon bombák robbantak Londonban, Birminghamban, Liverpoolban és Manchesterben.

Az angol rendőrség nehéz helyzetbe került. Eire angol dominium és lakosainak joga van utlevél és vámvizsgálat nélkül közlekedni a birodalom területén. A terroristák Angliába való belépését lehetetlen megakadályozni.

Az angol törvények arra való, hogy a polgárt megvédjék az állam tulkapásaival szemben. Ugyanezek a törvények érvényesek Eirére is. A rendőrség ismerte az I.R.A. gyűlékezési helyeit. De Anglia területén I.R.A. tagnak lenni nem volt törvényellenes cselekedet. A rendőrségnek minden egyes egyén esetében meg kellett várnia, hogy az elkövessen valamit, hogy joga legyen letartóztatni.

Ezért kellett az angol kormánynak rendkívüli intézkedéseket életbeléptetni az ir köztársasági hadsereg ellen, mely talán évszázadok óta az egyetlen angolországi szervezet, amely betiltanak és amelynek tagjait törvényen kívül helyezték.

Egy királyi és nemzeti forradalom

Az „Istambul című török lap nagyfotossága cikke

Istambul) — „Uj Románia” cím alatt az „Istambul” című lap augusztus 2-i száma meglepő cikket közöl Romániáról. A cikkíró Le-Goff a lap igazgatója többek között ezeket mondja:

— Mint a háboruban részt vett minden nép: Románia nemzeti élete is — más hibájából — sok változást szenvedett a békekötés után. — Gazdasági és pénzügyi nehézségeket, — valamint a számtalan párt-alakulat

és kereskedelem új ritmust kapott, a társadalmi ügyek rendezése fontosabbá vált, mint valaha, a céhek a munkaviszonyok, a nyugdíjügyek elrendezése valóban méltó a legdemokratikusabb kormányok ténykedéséhez.

Ugyanakkor semmi áldozattól se riadnak vissza annak érdekében, hogy a hadsereget hivatást magaslátára állíthassák. A külpolitikát elővigyázatosan vezették, tisztánlátással és azoknak a körülményeknek a szemelött tartásával, melyeket

az ország földrajzi és gazdasági helyzete megkíván.

Barátai és szövetségesei iránt megingathatatlanul, Románia értékes tényezője a béke-fornak.

Románia úgy áll a világ szemelőtt, — fejezi be cikkét — mint egy igazságot s békét követő kormány által irányított fejlődés-eljes állam. — Olyan presztizst szerzett magának az ország, amelyet azelőtt soha sem ismert.

Mahatma Gandhi 70 éves

A hindu szabadsághős csodálatos élete

Mahatma Gandhi a híres hindu forradalmár, aki annyi gondot fog még adni — a brit natoságoknak, 70 éves iett. — Ennek a gróstonak a követ kezességére is állhatatosság ra példa adó-elete rendkívül érdekes

13 éves korában nősült

1869-ben született és a mai hindu hős 13 éves korában megnősült, anélkül, hogy előzőleg szülei megkérdezték volna a véleményét.

Indiában a misztériumok hazájában ma is láthatók — 10 éves anyák. — Takarékosági okokból Gandhi házassága egy időben ment végbe az unoka-öccse esküvőjével és a költségeket megosztották. Rövid idővel a mézes hetek után Gandhi vizitátért a liceumba, — ahol folytatta tanulmányait.

Angliában ügyvédi diplomát szerez

19 éves korában Gandhi Angliába ment, ahol jogot tanult. Természetesen magával vitte a feleségét és gyermekeit is. A család magától értetődően európai ruhában járt.

Az ügyvédi diploma megszerzése után Gandhi családjával együtt Dél-Afrikában Natalban telepedett le, ahol a fiatal tehetség ügyvéd, kivételes szónoki képességével és nagy tudásával hamar tekintélyes és jó keresetre tesz szert, a bur háború kitörésekor kénytelen — a háború végéig — hazatérni hazájába.

Gandhit, amikor hazájába visszatér — megverik

Mikor a háború végén visszatér Natal-ba nem engedik a hajóról leszállani, mert Indiában pestis pusztít. A hajót 23 napig vesztőzár alatt tartják amíg megengedik a leszállást. A lakosság azonban elégedetlen ezzel a határozattal és halál fenyeget meg minden hindut, aki te mer szállani. — Gandhi mégis leszáll, mire a tömeg megtámadja és súlyosan bántalmazza.

Ezért elhatározza, hogy visszatér Indiába és csután egyetlen célja hogy onnan kiűzze

az angolokat. Az angol ügyvédből leikes hindu nacionalista lesz, felcseréli ruháját és végleg indus köpenyt ölt magára. Itt kezdődik meg az apostolsága — beszél a tömegnek és ellenállásra biztatja őket, de — erőszak alkalmazása nélkül. Beszédében azt mondja:

— Nem fogunk engedelmessékedni az angoloknak, szelidségünkkel és a törvények iránti érdektelenségünkkel vázításra fogjuk kényszeríteni őket.

Gandhi így megteremtette a „polgári engedetlenség” elmé-

letét. Ez 1919-ben történt és a mozgalom azóta állandóan

Az „Intelligence Service”-gyelni kezdte. Később elfogták és börtönbe vetették. A hindu fellázadtak, felfegyverkeztek és megtámadták az angol katonaságot. Az angolok lövéseivel véssel felelnek és Julianwall Baghiánál egy csatában 600 indus esik el.

Gandhi a börtönből felhívást bocsájt ki, azt tanácsolja hűveinek hogy őrizzék meg nyugalmukat és hagyjanak fel az erőszakos lépésekkel.

A békés háború

Ő békés háborút indított Anglia ellen és ez a háború a következő elveken alapszik: — Minden angol áru bojkottálása, a hivatalos iskolák bojkottálása, az angol kölcsonok aláírásának megtagadása, az összes angolok által fizetett hivatalkok elhagyása az összes angolok által adományozott címek és kitüntetések visszautasítása, az összes hindu bírónak egy tömegben való lemondása lemondása, az ügyvédek általános sztrájkja és a hinduk között felmerülő ügyek egymás között való békés elintézése.

Véres összeütközések folytak le a hinduk és az angolok között. A békés hinduk az elfogott angol katonákat bezárták

egy kaszárnyába majd gyújtották a kaszárnyát és az utolsó szálig felperzselték a katonákat.

Végül az angolok ugylátta hogy Gandhi szabadonbocsátása nem rontaná a helyzetét és Gandit, — aki éhségsztrájkba kezdett — kiengedték a börtönből.

A börtönből kijutása után Mahatma újra kezdte a harcát. 1930-ban megrendezte a híres „só párolást” 1931-ben végleg meghívják Gandhit Londonba hogy vegyék fel a tárgyalás fonalát.

Gandhi a tradicionális köpenyében megy Londonba és azonnal lepedőben ül fel a rapid

Gandhi és Chaplin levélváltása

Gandhit az egész világ csodálja. Egy izben levelet hozott neki a posta Charlie Chaplintól:

„Csak egyszerű komédiás vagyok, de érdekelnek a drámák. Ön az évszázad legnagyobb — legtehetősebb drámája. — Ön igazi lélek. Boldog lennék, ha találkozhatnék Önnel.”

Gandhi így felelt:

— Önnel a gyermekek megneveléséhez van tehetsége;

ez a legjobb égi utlevél. Én nem jutok fel odáig, mert én nem vagyok szent. Kíváncsi vagyok hogy találkozunk. Eppen úgy szeretnék Önnel találkozni, mint Ön velem.”

Mahatma Gandhi ellenzi gépesítést, gyűlöli a hadsereget, de azt állítja, hogy megtagadni a katonai szolgáltatást a rezsim által nyújtott összes előnyök elvesztését jelent

Papir és írószerek

nagy választékban

Pásztor Ede papirkereskedésben

Piața Mihai Viteazul 4. szám.

Boris király sógornője lesz egy pesti urleány

A bolgár uralkodó öccse polgári leányt vesz feleségül

(Budapest.) Bármennyire is mind gyakoribb eset ma már, hogy főrangú, hercegi, sőt főhercegi családok tagjai polgári házból választanak feleséget, mégis „nagy szenzáció” az ilyesmi és hosszú időn át társasági téma marad annak az általában igen csinos és rendesen kimagasló szellemi értékekkel is rendelkező leánynak a szenzációja, akiből főherceg, vagy herceg felesége lesz...

Ilyen társasági szenzáció most, hogy Koburg Rainer herceg, Boris bolgár király unoka-öccse eljegyezte Kószol Editet, a Nemzeti Bank főfelügyelőjének leányát.

Koburg Rainer herceg családjának igen kiterjedt birtokai vannak Magyarországon: Pest-megyében és Borsodban több, mint 40 ezer holdat mondhatnak a magukénak. Rainer herceg, aki közel jár a negyvenhez, képzett gazdász és a nagy birtok valamennyi gazdasági ügye az ő kezében fut össze, ő parancsnokol, intézkedik a legszétágazóbb ügyekben. A szántóföldek gazdasági ügyeit éppen ő irányítja, mint a kertgazdaságát, vagy az erdőbirtokokat.

Az első találkozás

Koburg Rainer herceg háromnegyed esztendővel ezelőtt egy arisztokrata család teáján ismerkedett meg a szép Kószol Edittel. A fiatal leány édesapja, Kószol Sándor, a Nemzeti Bank főfelügyelője, a pénzügygyomda gondnoka. A jól szituált polgárcsalád igen visszavonult társadalmi életet élt a sportkedvelő, feltűnően csinos, érdekes megjelenésű fiatal leány nem tartozik a „bákirálynők” típusához.

Koburg Rainer hercegnek már első találkozásuk alkalmával igen megtetszett a leány és engedélyt kért arra, hogy Kószol Edit szüleit is meglátogathassa.

Másnap már le is vizitelt Kószoléknál és attól kezdve sürün találkoztak a fiatalok.

A herceg néhány hónappal ezelőtt megkérte Kószol Edit kezét és a saját családjának is bejelentette házassági szándékát s egyben bemutatta leendő menyasszonyát. A hercegi család a legnagyobb melegséggel fogadta Rainer herceg választottját s egy pillanatig sem merült fel annak a gondolata, hogy vétót emeljenek a tervbe vett házasságkötés ellen, csak azért, mert a menyasszony — nem egyenrangú a herceggel. A Koburg család tagjai — mint mondják — nem tartoznak a konzervatív gondolkodású arisztokráciához, szívesen tudomásul vették és magukévá tették,

hogy „lépést kell tartani a korral”.

Mindkét család beleegyezése után, az elmúlt hét szombatján, szigorúan családi körben, megtartották az eljegyzést Kószolék villájában.

Ősszel lesz az esküvő

A csendes kis nyaralóhely Budapest közvetlen szomszédságában van. Autóval öt perc alatt ér az utas Budaligetire, ahol az árnyas fák között egész sereg mosolygó, piros tetejű villa húzódik meg. Egy ilyenben laknak Kószolék.

A romantikus hír köré a legendák egész hálóját szőtték már a szomszédok, mesébe illő

eljegyzési ajándékról is regélnek — Kószoléknál azonban nevetve cáfolják meg ezt a hirt.

A nagy üvegverendán, melyhez művészi gondai kezelt rózsaszőr vezet, mosolyogva beszélnek a család tagjai az eljegyzésről, egyáltalán nincsenek „megilletődve” és mint ahogy mondják, csak annyi történt, hogy egy szimpatikus földbirtokos elveszi egy jól szituált család fiatal leánytagját feleségül.

Ahogy a magas, kisportolt alakú, tényleg csinos, egészséges fehér fogait mosolygás közepette szívesen villogtató Kószol Edit elmeséli, az a tervük, hogy nem mennek le egyik birtokra sem, hanem állandóan

A közoktatásügyi minisztérium rendelete:

Tilos vallásukkal ellentétes oktatásban részesíteni a tanulókat

(Bucuresti.) — A közoktatásügyi minisztérium rendeletet adott ki, amely felhívja a tanítók és középiskolai tanárok figyelmét, hogy az alkotmány előírásainak megfelelően, tilos

vallásaikkal ellentétes oktatásban részesíteni a tanulókat. — Mindazok a vallásfelekezetek, amelyeknek tanítása nem áll ellentétben az államrenddel és az állam biztonságával, aka-

dálytalanul folytathatják működésüket. Mindenesetre meg lehet kívánni a tanulóktól az állam uralkodó vallásának tiszteltetését.

Dr Soós István képviselő intervenciói a prefektusnál és a polgármesternél

(Nagyvárad.) Dr. Soós István képviselő a Magyar Népközség nagyváradai tagozatának elnöke a keddi napon megjelent Biharmegye Prefectusánál és a biharmegyei gazdák érdekében arra kérte a Prefectust, hogy a gabona értékesítésre vonatkozó törvény 6-ik szakasza alapján minden meggyesékhelyen megalakított bizottságba nevezze ki Koppány Rezső EGE felügyelőt, akinek a Központtól erre megbízása is van. A Prefectus hozzájárult ezen kéréshez és kijelentette, hogy Koppány Rezső a napokban a bizottságnak tagja lesz s ott alkalma lesz a magyar gazdák érdekeit képviselni. — Ezután interveniált dr. Soós

István képviselő a falusi lakosságtól elvitt lovak ügyében, kérvén a vonatkozó rendelet végrehajtását. A Prefectus ez irányban is ígéretet tett. Megbeszélést folytatott továbbá az áthelyezett kisebbségi jegyző ügyében és végül bejelentette, hogy a Magyar Népközség Biharmegye területén megkezdte a szervezkedését elsősorban Szalontán és Belényesen, valamint a többi járási székhelyeken, kérvén a Prefectus elvi hozzájárulását. A Prefectus kijelentette, hogy úgy ehhez, valamint az egyes községekben megszervezendő gazda körök megalakításához hozzájárul és a vonatkozó engedélyt megadja.

Ezekután eljárta dr. Soós István képviselő Chirila Augustin polgármester urnál is az új állampolgársági törvény végrehajtási ügyében és azt a kívánságát terjesztette elő, hogy a városházán ne kívánják a lakosságtól, hogy ujonnan me-rezzék be a bizonyítványukat hanem a folyó évben

zött bizonyítványokat fogadják el. A polgármester kijelentette, hogy ilyen irányban javaslatot tesz a tartományhoz és remélhetően kedvezően lesz a dolog elintézve. Végül interveniált dr. Soós István képviselő a kisebbségi tisztviselők ügyében is.

Ujabb fegyencesküvő volt a vacarestii fegyházban

(Bucuresti.) — A vacarestii fegyházban tegnap ismét egy fegyenc tartotta esküvőjét. Gheorghe Enciu esküdtött örök hűséget Tasica Gheorghiu-nak. Az asszony megvárja, míg férje kiszabadul s addig is kezeli birtokát.

24 óra alatt

KÖTÜNK KÖNYVEI

Pásztor Ede cég könyvkötészetében

Saját termései

FAJBOROK

Kisúti pálinkák olcsó árban
1 liter jó asztali bor 10 Lei
3 „ vitélnél 9 Lei
Marghitai Uradalom borlerakata
Oradea, Piața Mihai Viteazul 1.
(Felsőpályán)

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 133

A skót férfi újra álmodozó tekintettel ült a székben s ijedten rezzent föl, amikor az aszszony megszólította. Dűnyögött valamit. Mrs. Bab beszélő kedve is elromlott és az este nyomott hangulatban ért véget.

Mike csakhamar elbucszott tőlük és elfoglalta őrhelyét, a konyhaajtó előtt. Kényelmesen elterült a fekvőhelyen, minden idegével feszülten figyelt. Egy óra múlva, amikor már minden elcsöndesedett, egyszerre halkan kinyílt a pinceajtó.

Mik úgy tett, mintha jóízűen aludna, de ujját a revolver ravaszára helyezte. Amikor a titokzatos árnyék a konyhába lopezódott, arra gondolt, nem várja meg gazdája fűtyét, hanem megfogja a csapdába került fickót. De Mr. Derricknek biztosan oka van rá, hogy mást kívánt tőle. Nem maradt más hátra, minthogy a megbeszélte jelre várjon.

De a fűty nem hangzott föl, pedig a rejtélyes látogató újra megjelent s alig öt lépésnyire tőle hallgatózott. Mikenek a szeme majdnem kiugrott üregéből és roppantul sajnálta, hogy nem használhatta ki a kedvező alkalmat. De az árnyék neztelenül eltűnt a pincében.

Mike talán negyedórát fűlt még, amikor egyszerre halk sutogást hallott. Megismerte gazdája hangját, de nem értette, honnan jön a sutogás.

— Nyugodtan alhatsz most már — hangzott.

Mike dühösen a másik oldalára fordult és csakhamar horkolás jelezte, hogy követte az utasítást.

Mr. Chapman végigrohant a Morleys Hall felé vezető folyosón, veríték csurgott le arcáról. Nem félt közvetlen veszélytől, de amíg a pincebarlangba nem ért, addig nem érezte magát biztonságban. Utolsó pillanatig aggódott, hogy nem sikerül a terve, de most végre már hóna alatt volt az értékes zsákmány.

A felső barlang bejáratánál megállt, hogy levegőt szippantson. Lihegett. Kissé nyugodtabb volt már, mert a bejáratot takaró kőlapot maga mögött érezte. Pillantása lassan körüljárt. Előtte a földön szétvetett karral, mereven feküdt Richards, a belső kamrából pedig Giddens egyenletes lélegzése hangzott.

(Folyt. köv.)

Ieszek
Ócska ólmof
Cim a kladóban

Borzalmas szerencsétlenséget okozott a vihar a biharmegyei Nyüved községben

Felfordult a cséplőgép: két munkás meghalt, egy haldoklik, ötven megsebesültek

Tegnap a biharmegyei Nyüved községben borzalmas erejű vihar pusztított. A szélvihar ereje olyan nagy volt, hogy felheritett egy, a mezőn dolgozó cséplőgépet is. A gép a rajta és mellette dolgozó munkásokat maga alá temette és a szerencsétlenek közül három súlyosan, öt pedig könnyebben megsebesült. A három súlyos sebesültet azonnal a váradí közpórházba szállították, ahol kettő közülük még az éj zaka folyamán meghalt, harmadik társuk is haldoklik.

SPORT

Román nyelvvizsgára kötelezik a trénereket

A trénerok szövetsége úgy intézkedett, hogy a trénerok számára román nyelvvizsgát tart. Az intézkedés teljesen érthető, mert mindenféle angol

tréneret keresnek és ezek nem valószínű, hogy ismernék az általuk trenirozott csapatok nyelvét, mégis szép sikereket érnek el.

Bartunek éheznek, a Juventus feloszlik

A ploestii Tricolor hónapok óta nem folyósítja a kiváló cseh játékos, Bartunek fizetését. Bartunek ma iszoros értelmében éheznek. Egyes egyesületeknek csak a játékosok szerződtetése fontos a fizetése

nem. A Juventus este ülést tart Esetleg elhatároznák az egyesület feloszlátását. Játékosait ez az egyesület sem fizeti. Az erdélyi játékosoknak érdemes a fővárosi egyesületek felé gravitálni.

Rádió műsor

PENTEK

BUCURESTI. 7.30 Ritmikus torna, hiradó reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállás jelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezok. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhiradó. 14.30 Gramofonlemezok. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Gramofonlemezok. Közben hírek, felolvasás. 20.20 A hanglemzműsor folytatása. 20.35 Opera lemezeken. 23.45 Hírek németül és olaszul.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek és gramfon 8.20 Ertend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Zongoraszármok. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.30 Hírek. 17.15 Diáklőlóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18.10 Tánclemezok. 19 Sportközlemények. 19.15 Elbeszélés. 19.40 Cigányzene. 20.15 Hírek. 20.25 Opera-házi zenekar. 21.10 Andre mes ter. Vigjáték. 22.40 Hírek. 23 Ének. 23.25 Koncert zenekar. 23.40 Hírek idegen nyelveken. 24 Cigányzene. 1.05 Hírek.

Apróhirdetések

ALLÁS

Masamódlányokat magas fizetéssel augusztus 15-re állandó munkára felvesz Hutwald salapsalon.

Fiatat megbízható kisleány magános nőhöz azonnal felvétetik. Sr. Moldova 58-a. 3492

Megbízható 40—50 éves minden főzőnő négytagu családkhoz azonnalra felvétetik. Roxin Miron Cristea 1. 3493

Fiatat kifutóleány és mosogatóleány azonnal felvétetik. Eldoradé büffé, Ciorogariu uca No. 1. 3494

Önállóan főzni tudó mindenest, ki orth. zsidó háztartásban jártas azonnalra felvétetik. Horovitz, Str. Pasteur 45-a. 3495

Nyomdai tanulóleány és munkásleány felvétetik. Jelentkezni Pásztor nyomda Piafa Mihai Viteazul 4. 3467

VÉTEL-ELÁDAS

Tanyát bérbe keresek termény vagy pénzértékben. Cim Ludovig, Gara Ivănești-Ialomița. 3496

Teljesen jó állapotban levő mély sötétkek gyermekkocsi eladó. Alea Romai 2. III. emelet, ajtó 16. 3403

Golyóscsapágyak

minden nagvságban
legoicsóbban

WIEDER

cégnél Str. Avram Iancu 11.
Telefon 14-63.

Staniol-papir, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papirok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piafa Mihai Viteazul 4

Selejtes kreppapir tekercsenként leszállított árban kapható különböző színekben a Pásztor Ede cégnél.

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagyalomástól alig 5 percnyire, több, ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Ertekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceza 12

LAKAS

Kiadó 5 szobás magánház, nagy kerttel. Ertekezni Roxin vendéglő, Regele Ferdinand ut Popper mellett. 3497

Moldova ucca elején két egy szobás lakás kiadó. Konyhákba vízvezeték bevezetve. Ertekezni Dr. Ioan Ciordas ucca 8. 3470

KÜLÖNFELE

Intelligens jómodoru ügynököknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cim a kiadóban. 1126

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNÉL ORADEA

Iskolakönyvek körítését

a legoicsóbban vállalja a

PÁSZTOR EDE cég

könyvkötészet, Piafa Mihai Viteazul 4